

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาล
และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการ
ของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังต่อไปนี้

- กำหนดลักษณะของโรงพยาบาลผู้สูงอายุ
- กำหนดลักษณะของโรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุ

เหตุผล

โดยที่กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการ
ของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้โรงพยาบาลผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งของโรงพยาบาลเฉพาะประเภท
ผู้ป่วยประกอบด้วยลักษณะการให้บริการด้านระบบบริการสุขภาพของผู้สูงอายุยังมีการให้บริการในลักษณะ
ส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของ
สถานพยาบาลประเภทโรงพยาบาลผู้สูงอายุและโรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุ ให้เหมาะสมและสอดคล้อง
กับสถานการณ์ ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
กำหนดลักษณะของสถานพยาบาล
และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
สถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “โรงพยาบาลทั่วไป” ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง
กำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“โรงพยาบาลทั่วไป” หมายความว่า โรงพยาบาลที่จัดให้มีการประกอบวิชาชีพเวชกรรม
ในสาขาอายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม และสูตินารีเวชกรรม และให้มีการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
การผดุงครรภ์ เกสซกรรม กายภาพบำบัด เทคนิคการแพทย์ และรังสีเทคนิค โดยอาจจัดให้มีการประกอบ
วิชาชีพหรือการประกอบโรคศิลปะอื่นร่วมด้วย ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไป
ตามขนาดของโรงพยาบาล

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “โรงพยาบาลเฉพาะประเภทผู้ป่วย” ในข้อ ๒
แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“โรงพยาบาลเฉพาะประเภทผู้ป่วย” หมายความว่า โรงพยาบาลที่จัดให้มีการประกอบ
วิชาชีพตามลักษณะเฉพาะประเภทผู้ป่วย ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เช่น โรงพยาบาลผู้ป่วย
เรื้อรัง โรงพยาบาลผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลแม่และเด็ก และโรงพยาบาลบำบัดยาเสพติด เป็นต้น”

ข้อ ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “โรงพยาบาลผู้สูงอายุ” และคำว่า “โรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟู
ผู้สูงอายุ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยประยุกต์” และคำว่า “โรงพยาบาล
เฉพาะทาง” ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของ
สถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะ
การให้บริการของสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

“โรงพยาบาลผู้สูงอายุ” หมายความว่า โรงพยาบาลที่จัดให้มีการประกอบวิชาชีพเวชกรรม
และให้มีการประกอบวิชาชีพการพยาบาล เกสซกรรม กายภาพบำบัด เทคนิคการแพทย์ และรังสีเทคนิค
โดยมีวัตถุประสงค์ที่จัดให้บริการและการดูแลรักษาผู้สูงอายุ อาจจัดให้มีการประกอบวิชาชีพหรือการประกอบ
โรคศิลปะอื่นร่วมด้วย ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามขนาดของโรงพยาบาล

“โรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุ” หมายความว่า โรงพยาบาลที่จัดให้มีการประกอบ
วิชาชีพเวชกรรม การพยาบาล กายภาพบำบัด เกสซกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพหรือการประกอบโรคศิลปะ
อื่นร่วมด้วย ที่จัดให้บริการและการดูแลรักษาผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ
โดยวิธีการทางการแพทย์ กายภาพบำบัดหรือผู้ประกอบวิชาชีพหรือการประกอบโรคศิลปะอื่นร่วมด้วย
ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามขนาดของโรงพยาบาล”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๖/๑ และข้อ ๖/๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘

“ข้อ ๖/๑ โรงพยาบาลผู้สูงอายุ ต้องมีลักษณะโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวก ปลอดภัย และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๒) โครงสร้างของอาคารต้องไม่ติดกับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น

(๓) อาคารที่ให้บริการผู้ป่วยตั้งแต่สองชั้น จะต้องมีลิฟท์บรรทุกเตียงผู้ป่วยอย่างน้อยหนึ่งตัว และเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมของจำนวนเตียง หรือมีทางลาดเอียงเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

(๔) ทางสัญจรร่วมในส่วนที่ให้บริการผู้ป่วย ซึ่งต้องมีการขนส่งผู้ป่วยโดยเตียงเช่นต้องกว้างไม่น้อยกว่าสองเมตร ถ้ามีระดับพื้นสูงต่ำไม่เท่ากัน ต้องมีทางลาดเอียงซึ่งมีความชันไม่เกินสิบห้าองศา

(๕) อาคารที่ให้บริการผู้ป่วยต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ตามกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้สูงอายุ โดยต้องจัดสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการแต่ละประเภท อย่างน้อยต้องมีทางลาดเอียง

(๖) ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ มีลักษณะดังนี้

(ก) ประตูเป็นแบบเปิดออกภายนอกหรือแบบบานเลื่อน ขนาดกว้างสุทธิไม่ต่ำกว่าเก้าสิบเซนติเมตร มือจับแบบก้านโยกหรือแกนผลักและสามารถเปิดจากภายนอกได้

(ข) ระดับพื้นผิวภายในห้องน้ำ ราบเรียบ ไม่ลื่น ไม่มีน้ำท่วมขัง

(ค) โถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่เกินสี่สิบห้าเซนติเมตร มีพนักพิง มีราวจับชนิดผนังอย่างน้อยหนึ่งด้านเพื่อช่วยพยุง

(ง) อ่างล้างมือ สูงจากพื้นไม่เกินแปดสิบเซนติเมตร มีราวจับข้างอ่าง เพื่อช่วยพยุงตัวขณะยื่นก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านโยก ก้านหมุนหรือระบบอัตโนมัติ โดยรถเข็นผู้ป่วย (Wheelchair) ของโรงพยาบาลสามารถเข้าได้

(จ) บริเวณที่อาบน้ำ ที่นั่งสำหรับอาบน้ำสูงจากพื้นไม่เกินสี่สิบห้าเซนติเมตร ต้องมีพนักพิงที่มั่นคง มีราวจับที่ด้านข้างของที่นั่ง เพื่อช่วยการพยุงตัว ก๊อกน้ำของฝักบัวเป็นชนิดก้านโยก หรือก้านหมุน

(ฉ) มีระบบเรียกพยาบาล ที่เข้าถึงได้โดยสะดวก

(ช) มีราวจับตั้งแต่ประตูไปจนถึงโถส้วมและบริเวณที่อาบน้ำ

(๓) กรณีที่มีการจัดสถานที่เพื่อกิจการอื่นซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ เช่นร้านอาหาร ร้านขายของ ให้กระทำโดยอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการให้บริการที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ และผู้มาใช้บริการของโรงพยาบาลนั้น ๆ ทั้งนี้ การจัดบริการอื่นดังกล่าวจะต้องไม่อยู่ในบริเวณแผนกผู้ป่วยใน และแยกเป็นสัดส่วนโดยไม่ปะปนกับการให้บริการในบริเวณแผนกผู้ป่วยนอก

ข้อ ๖/๒ โรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุ ต้องมีลักษณะโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวก ปลอดภัย และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๒) โครงสร้างของอาคารต้องไม่ติดกับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น

(๓) อาคารที่ให้บริการผู้ป่วยตั้งแต่สองชั้น จะต้องมีลิฟท์บรรทุกเตียงผู้ป่วยอย่างน้อยหนึ่งตัว และเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมของจำนวนเตียง หรือมีทางลาดเอียงเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

(๔) ทางสัญจรในส่วนที่ให้บริการผู้ป่วย ต้องมีราวจับการขนส่งผู้ป่วยโดยเตียงขึ้นต้องกว้างไม่น้อยกว่าสองเมตร ถ้ามีระดับพื้นสูงต่ำไม่เท่ากัน ต้องมีทางลาดเอียงซึ่งมีความชันไม่เกินสิบห้าองศา

(๕) ต้องจัดสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการแต่ละประเภท โดยอย่างน้อยต้องมีทางลาดเอียง ราวเกาะ และห้องน้ำสำหรับผู้พิการ

(๖) อาคารที่ให้บริการผู้ป่วยต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้สูงอายุ ตามกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

(๗) กรณีที่มีการจัดสถานที่เพื่อกิจการอื่นซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของ ให้กระทำโดยอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการให้บริการที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ และผู้มาใช้บริการของโรงพยาบาลนั้นๆ ทั้งนี้ การจัดบริการอื่นดังกล่าวจะต้องไม่อยู่ในบริเวณแผนกผู้ป่วยใน และแยกเป็นสัดส่วนโดยไม่ปะปนกับการให้บริการในบริเวณแผนกผู้ป่วยนอก”

ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๒/๒ และข้อ ๑๒/๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘

“ข้อ ๑๒/๒ โรงพยาบาลผู้สูงอายุต้องประกอบด้วยหน่วยบริการและระบบสนับสนุนการให้บริการ ดังต่อไปนี้

- (๑) แผนกเวชระเบียน
- (๒) แผนกผู้ป่วยนอก
- (๓) แผนกผู้ป่วยใน
- (๔) แผนกผู้ป่วยฉุกเฉิน
- (๕) แผนกเภสัชกรรม
- (๖) แผนกกายภาพบำบัด
- (๗) แผนกรังสีวิทยา
- (๘) แผนกเทคนิคการแพทย์
- (๙) แผนกอายุรศาสตร์
- (๑๐) แผนกโภชนาการ
- (๑๑) บริการออร์โธปิดิกส์
- (๑๒) บริการจิตเวช
- (๑๓) บริการส่งเสริมสุขภาพ
- (๑๔) ระบบดูแลและส่งต่อผู้ป่วย
- (๑๕) ระบบควบคุมการติดเชื้อ
- (๑๖) ระบบบำบัดน้ำเสีย
- (๑๗) ระบบไฟฟ้าสำรอง
- (๑๘) ระบบน้ำสำรอง
- (๑๙) หน่วยบริการหรือระบบสนับสนุนการให้บริการอื่นตามที่แจ้งไว้ในการขออนุญาต

โรงพยาบาลผู้สูงอายุขนาดเล็กอาจไม่มีหน่วยบริการตาม (๕) (๗) และ (๘) แต่จะต้องจัดให้มีบริการเท่าที่จำเป็นได้

กรณีช่วงเวลา ๒๐.๐๐ น. – ๐๘.๐๐ น. โรงพยาบาลผู้สูงอายุอาจไม่จัดให้มีบริการตาม (๖) ก็ได้”

ข้อ ๑๒/๓ โรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุต้องประกอบด้วยหน่วยบริการและระบบสนับสนุนการให้บริการ ดังต่อไปนี้

- (๑) แผนกเวชระเบียน
- (๒) แผนกผู้ป่วยนอก
- (๓) แผนกผู้ป่วยใน
- (๔) แผนกเภสัชกรรม
- (๕) แผนกกายภาพบำบัด
- (๖) แผนกกิจกรรมบำบัด
- (๗) บริการรังสีวิทยา
- (๘) บริการเทคนิคการแพทย์
- (๙) ระบบดูแลและส่งต่อผู้ป่วย
- (๑๐) ระบบควบคุมการติดเชื้อ
- (๑๑) ระบบบำบัดน้ำเสีย
- (๑๒) ระบบไฟฟ้าสำรอง
- (๑๓) ระบบน้ำสำรอง
- (๑๔) หน่วยบริการหรือระบบสนับสนุนการให้บริการอื่นตามที่แจ้งไว้ในการขออนุญาต

โรงพยาบาลส่งเสริมฟื้นฟูผู้สูงอายุขนาดเล็กอาจไม่มีหน่วยบริการตาม (๔) และ (๖) แต่จะต้องจัดให้มีบริการเท่าที่จำเป็นได้

กรณีช่วงเวลา ๒๐.๐๐ น. – ๐๘.๐๐ น. โรงพยาบาลผู้สูงอายุอาจไม่จัดให้มีบริการตาม (๕) ก็ได้”

ข้อ ๖ ให้โรงพยาบาลเฉพาะประเภทผู้ป่วยที่จัดให้มีการประกอบวิชาชีพตามลักษณะเฉพาะประเภทผู้สูงอายุ ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ อยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ เป็นโรงพยาบาลผู้สูงอายุตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงนี้ โดยโรงพยาบาลผู้สูงอายุต้องจัดให้มีหน่วยบริการและระบบสนับสนุนการให้บริการตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงนี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่